

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

NÁLEZ

Ústavného súdu Slovenskej republiky

V mene Slovenskej republiky

I. ÚS 399/2016-26

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí 31. augusta 2017 v senáte zloženom z predsedu Petra Brňáka, sudkyne Marianny Mochnáčovej a sudcu Milana Ľalíka prerokoval prijatú sťažnosť [REDAKČIA], [REDAKČIA], zastúpeného advokátom JUDr. Jurajom Gavalcom, Teodora Tekela 6742/23, Trnava, vo veci namietaného porušenia základných práv podľa čl. 46 ods. 1 a 3 a čl. 50 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky, práva podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd a základných práv podľa čl. 8 ods. 2 a čl. 36 ods. 1 Listiny základných práv a slobôd rozsudkom Krajského súdu v Trnave sp. zn. 25 Co 287/2015 z 13. apríla 2016 a takto

r o z h o d o l :

Sťažnosti [REDAKČIA] n e v y h o v u j e .

O d ô v o d n e n i e :

I.

1. Ústavný súd Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) uznesením č. k. I. ÚS 399/2016-9 z 15. júna 2016 prijal na ďalšie konanie sťažnosť [REDAKOVANÉ], (ďalej len „sťažovateľ“), ktorou namietal porušenie základného práva na súdnu ochranu zaručeného čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“), základného práva na náhradu škody spôsobenej nezákonným rozhodnutím orgánu verejnej moci zaručeného čl. 46 ods. 3 ústavy a práva na spravodlivé súdne konanie zaručeného čl. 6 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“), ako aj práv podľa čl. 50 ods. 2 ústavy, čl. 8 ods. 2 dohovoru a čl. 36 ods. 1 Listiny základných práv a slobôd (ďalej len „listina“) rozsudkom Krajského súdu v Trnave (ďalej len „krajský súd“) sp. zn. 25 Co 287/2015 z 13. apríla 2016 (ďalej aj „rozsudok krajského súdu“).

2. Z obsahu sťažnosti a jej príloh vyplýva, že sťažovateľ bol vzatý do väzby uznesením Okresného súdu Bratislava II sp. zn. Tp 1612/2009 z 2. februára 2009, a to z dôvodu uvedeného v § 71 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku, teda z dôvodu obavy z pokračovania v trestnej činnosti. Uzneseniu o vzatí do väzby predchádzalo obvinenie sťažovateľa zo zločinu nedovolenej výroby omamných a psychotropných látok, jedov alebo prekurzorov, ich držania a obchodovania s nimi podľa § 172 ods. 1 písm. d) Trestného zákona, ktoré bolo vznesené proti nemu 31. januára 2009.

Väzba sťažovateľa trvala od 31. januára 2009 do 13. novembra 2009, t. j. 287 dní. Rozsudkom Okresného súdu Bratislava II sp. zn. 4 T 110/2009 z 13. novembra 2009 bol sťažovateľ podľa § 285 písm. c) Trestného poriadku spod obžaloby oslobodený, pretože nebolo dokázané, že skutok spáchal obžalovaný (sťažovateľ, pozn.). Hoci z odôvodnenia rozhodnutia vyplýva, že po vykonaní dôkazov Okresný súd Bratislava II zistil, že žalovaný skutok sa stal, dospel k záveru, že základný dôkaz v tejto veci (zaistenie drogy u obžalovaného) nebol vykonaný zákonným spôsobom, a teda dôkaz bol získaný nezákonným spôsobom. Uznesením sp. zn. 1 To 91/2010 z 29. septembra 2010 Krajský súd v Bratislave odvolanie okresného prokurátora proti rozsudku Okresného súdu Bratislava II sp. zn. 4 T 110/2009 z 13. novembra 2009 v zmysle dikcie ustanovenia § 319 Trestného poriadku zamietol.

3. Sťažovateľ podal následne na Okresnom súde Trnava (ďalej len „okresný súd“) žalobu, ktorou sa proti žalovanej Slovenskej republike domáhal podľa zákona č. 514/2003 Z. z. o zodpovednosti za škodu spôsobenú pri výkone verejnej moci a o zmene niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon č. 514/2003 Z. z.“) náhrady škody spôsobenej rozhodnutím o väzbe, do ktorej bol vzatý, a požadovanú výšku škody vyčíslil na sumu 6 916,93 €. Okresný súd rozsudkom sp. zn. 8 C 264/2013 z 3. februára 2015 návrh sťažovateľa na náhradu škody spôsobenú nezákonným rozhodnutím o väzbe zamietol a krajský súd po podaní odvolania zo strany sťažovateľa napadnutým rozhodnutím rozsudok okresného súdu potvrdil.

4. Na odôvodnenie sťažnosti sťažovateľ v podstatnom uvádza, že *„... bol oslobodený spod obžaloby a z prezumpcie nevinny vyplýva, že nič nespáchal... a preto sú úvahy súdu o tom, že mal pri sebe drogu a ďalšie neprípustnými, pretože sa tak súd dostáva do polohy nerešpektovania princípu prezumpcie nevinny.*

Súd takto tvrdí, že sťažovateľ trestný čin pre potreby civilného konania akoby spáchal, čo je v rozpore s demokratickým právnym poriadkom.

Súd takto zároveň pripúšťa akúsi dvojkoľajnosť posudzovania princípu prezumpcie nevinny, čo je nemožné a najmä nezrozumiteľné a nejasné...

Príčinou vzatia sťažovateľa do väzby bolo vykonanie nezákonného služobného zákroku, ku ktorému vôbec nemalo dôjsť a iba v súvislosti s jeho vykonaním bola sťažovateľovi obmedzená osobná sloboda.

Rozsudok Krajského súdu v Trnave sa opiera o obžalobu a ňou zistené skutkové okolnosti, ktoré sa nepreukázali, Krajský súd v Trnave nakladá so sťažovateľom ako s vinným z trestného činu.

Krajský súd v Trnave priamo v odôvodnení svojho rozhodnutia tvrdí, že sťažovateľ mal pri sebe väčšie množstvo drogy, čo je podľa § 172 ods. 2 písm. e) Tr. zák. obzvlášť závažný zločin, čím súd nerešpektuje princíp prezumpcie nevinny... a právoplatný rozsudok Okresného súdu Bratislava II sp. zn. 4 T 110/2009 zo dňa 13.11.2009.

Sťažovateľ tvrdí, že väčšie množstvo drogy pri sebe nemal a nič také v trestnom konaní preukázané nebolo, čo je potrebné rešpektovať aj v civilnom súdnom konaní.“

5. V petite podanej ústavnej sťažnosti sťažovateľ s ohľadom na uvedené navrhuje, aby ústavný súd nálezom vyslovil porušenie ním označených práv zaručených ústavou, listinou, ako i dohovorom (bod 1) napadnutým rozhodnutím krajského súdu, ktorý následne zruší, vec vráti krajskému súdu na nové konanie a prizná mu úhradu trov konania.

II.

6. Po prijatí sťažnosti sa k veci vyjadril krajský súd, ktorý v podaní sp. zn. Spr. 384/16 zo 4. augusta 2016 okrem iného v podstatnom uviedol: *„Sťažovateľ vo svojej sťažnosti tvrdí, že Krajský súd... porušil jeho ústavné právo na náhradu škody spôsobenej nezákonným rozhodnutím súdu, iného štátneho orgánu či orgánu verejnej správy alebo nesprávnym úradným postupom zaručené čl. 46 ods. 3 Ústavy..., tiež ústavné právo na súdnu a inú právnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy..., ústavné práva na spravodlivé súdne konanie a tiež ústavné právo na prezumpciu neviny podľa čl. 50 ods. 2 Ústavy... Poukázal, že zamietnutie jeho žaloby odvolací súd oprel predovšetkým o tvrdenie (rovnako ako súd prvej inštancie), že vzatie do väzby si zaviniť sám. Zdôraznil, že keďže bol oslobodený spod obžaloby, z prezumpcie neviny vyplýva, že nič nespáchal, preto sú úvahy súdu o tom, že mal pri sebe drogu a ďalšie neprípustné, inak sa súd dostáva do polohy nerešpektovania princípu prezumpcie neviny. Namietal tiež to, že Krajský súd... oprel svoje rozhodnutie o rozhodnutie Ústavného súdu... I. ÚS 444/2012, z ktorého prebral prakticky celé odôvodnenie bez toho, aby venoval pozornosť celkom odlišným skutkovým okolnostiam oboch prípadov. V danej veci ide o prípad, keď už prvotný služobný zákrok proti nemu bol vykonaný v rozpore so zákonom, teda vôbec k nemu nemalo dôjsť. Príčinou vzatia ho do väzby bolo vykonanie nezákonného služobného zákroku, ku ktorému vôbec nemalo dôjsť. Krajský súd... v odôvodnení rozhodnutia tvrdí, že mal pri sebe väčšie množstvo drogy, čo je podľa § 172 ods. 2 písm. e) Trestného zákona obzvlášť závažný zločin, čím nerešpektuje princíp prezumpcie neviny.*

Krajský súd... rozhodol rozsudkom sp. zn. 25Co 287/2015 zo dňa 13. apríla 2016, ktorým potvrdil ako vecne správny sťažovateľom napadnutý rozsudok súdu prvej inštancie, ktorým bol zamietnutý pre nedôvodnosť ním uplatnený nárok voči štátu na náhradu škody spôsobenej mu rozhodnutím o väzbe, keď ani s prihliadnutím na odvolacie argumenty

odvolateľa - sťažovateľa odvolací súd nenachádzal dôvod, pre ktorý by sa mal od záverov súdu prvej inštancie odchýliť. Na zdôraznenie správnosti záverov súdu prvej inštancie odvolací súd v odôvodnení ústavnou sťažnosťou napadnutého rozsudku doplnil i ďalšie dôvody.

K namietaniam sťažovateľa v ústavnej sťažnosti Krajský súd... zdôrazňuje, že pri rozhodovaní napadnutým rozsudkom rešpektoval princíp prezumpcie neviny, ako i samotné oslobodenie sťažovateľa spod obžaloby, avšak vzhľadom na charakter uplatneného nároku a na vec vzťahujúcu sa právnu úpravu (§ 8 ods. 5 písm. b), ods. 6 písm. a) zák. č. 514/2003 Z.z. o zodpovednosti za škodu spôsobenú pri výkone verejnej moci v znení účinnom do 31.12.2012) bolo nevyhnutné pristúpiť k posúdeniu, či si sťažovateľ (i keď spod obžaloby následne oslobodený) väzbu nezavinil sám.

Významným v danej veci potom zostalo posúdiť skutočnosť, ktorá bola dôvodom pre vzatie obvineného - sťažovateľa do väzby. Oslobodenie sťažovateľa spod obžaloby ako výsledok trestného konania je pritom základnou podmienkou z hľadiska vyššie označeného § 8 ods. 5 písm. b), ods. 6 písm. a) zák. č. 514/2003 Z.z. pre vznik práva na náhradu škody spôsobenej rozhodnutím o väzbe, nie je však rozhodujúcou skutočnosťou pre posúdenie, či ten, kto bol spod obžaloby oslobodený, si väzbu zavinil sám. To, že neskôr vyšlo v trestnom konaní najavo, že skutok, ktorého sa sťažovateľ dopustil a pre ktorý bol stíhaný, nenapĺňa znaky trestného činu, nič nemení na tom, že vo veci bolo potrebné posúdiť vzhľadom na okolnosti daného prípadu, či to nebolo práve zavinené konanie sťažovateľa príčinou jeho vzatia do väzby, ku ktorému posúdeniu Krajský súd... napadnutým rozsudkom pristúpil.

Podľa Krajského súdu... je z hľadiska zavinenia si vzatia do väzby podstatné, či práve chovanie obvineného - sťažovateľa bolo dôvodom k obave zakladajúcej dôvod, pre ktorý bol vzatý do väzby, na posúdenie čoho sa v predmetnej právnej veci i zamerá, keď došiel k záveru, že v posudzovanom prípade je možné dovodiť, že obava trestného súdu pri rozhodovaní o tzv. preventívnej väzbe pramenila i zo skutočnosti, že pri osobnej prehliadke sťažovateľa boli zaistené drogy (podľa trestného spisu veľké množstvo drogy), ktoré konštatovanie napokon vyplýva i z kontextu odôvodnenia napadnutého rozsudku, na ktoré odôvodnenie súd odkazuje.“

7. Sťažovateľ sa v podaní z 20. marca 2017 k stanovisku krajského súdu v bode 6 nevyjadril.

8. Ústavný súd so súhlasom účastníkov konania podľa § 30 ods. 2 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) upustil v danej veci od ústneho pojednávania, pretože po oboznámení sa s obsahom sťažnosti, vyjadrením krajského súdu, ako aj obsahom napadnutého rozsudku dospel k názoru, že od ústneho pojednávania nemožno očakávať ďalšie objasnenie veci.

III.

9. Pri skúmaní sťažovateľom namietaného porušenia označených práv zaručených ústavou, listinou a dohovorom sa ústavný súd sústredil na obsah napadnutého rozsudku krajského súdu a jeho odôvodnenie, ako aj na okolnosti danej veci, ktoré predchádzali konaniu o náhradu škody (uznesenie Krajského súdu v Bratislave sp. zn. 1 To 91/2010 z 29. septembra 2010, pozn.).

10. Krajský súd vo svojom potvrdzujúcom rozsudku po tom, ako sa stotožnil s obsahom a nosnými dôvodmi rozsudku okresného súdu, ktorým zamietol jeho žalobu o náhradu škody vo výške 6 916,93 €, ako aj obsahom odvolania sťažovateľa proti nemu, konštatoval, že odvolanie nie je dôvodné a vo svojich záveroch v podstatnom uviedol:

„Pokiaľ ide o odškodnenie navrhovateľa za nezákonné rozhodnutie súdu o jeho vzatí do väzby, prvostupňový súd správne uzavrel, že navrhovateľ si vzatie do väzby zavinil sám svojím konaním a preto mu uplatnený nárok na náhradu škody vo výške 6.916,93 Eur ako nemajetkovej ujmy za trvanie väzby nevznikol.

Podľa § 8 ods. 5 písm. b), ods. 6 písm. a) zák. č. 514/2003 Z.z. o zodpovednosti za škodu spôsobenú pri výkone verejnej moci v znení účinnom do 31.12.2012, právo na náhradu škody spôsobenej rozhodnutím o väzbe má ten, kto bol vzatý do väzby, ak bol

oslobodený spod obžaloby. Právo na náhradu škody nevznikne ak si osoba uloženie trestu, ochranného opatrenia alebo väzbu zaviniła sama.

Predpoklady vzniku nároku na náhradu škody spôsobenej rozhodnutím o väzbe sú v zákone č. 514/2003 Z.z. o zodpovednosti za škodu spôsobenú pri výkone verejnej moci a o zmene niektorých zákonov v znení neskorších predpisov vymedzené tak pozitívne (§ 8 ods. 5), ako aj negatívne (§ 8 ods. 6). Nevyhnutným predpokladom na vznik nároku na náhradu škody je teda naplnenie niektorej z hypotéz predpokladaných v ustanovení § 8 ods. 5 zákona č. 514/2003 Z.z., t.j., že voči osobe, ktorá bola vzatá do väzby, bolo trestné stíhanie zastavené, bola spod obžaloby oslobodená alebo vec bola postúpená inému orgánu. Tu potom oslobodenie od obžaloby. Ide však len o prvý predpoklad vzniku tohto nároku, pretože vychádzajúc z logického a systematického výkladu zákona č. 514/2003 Z. z., je kumulatívnou podmienkou súčasné nenaplnenie žiadneho z negatívnych predpokladov, za ktorých nárok na náhradu škody nevznikne podľa § 8 ods. 6 (in concreto zavinenie väzby). Inak povedané, v prípade naplnenia niektorého z negatívnych predpokladov uvedených v § 8 ods. 6 zákona č. 514/2003 Z.z. (zavinenie väzby, zastavenie trestného stíhania z dôvodu, že trest, ku ktorému môže stíhanie viesť, je celkom bez významu popri treste, ktorý pre iný čin bol obvinenému už uložený, alebo oslobodenie spod obžaloby, pretože osoba nie je trestne zodpovedná), nárok na náhradu škody nevznikne ani v prípade danosti niektorého z pozitívnych predpokladov vzniku nároku na náhradu škody spôsobenej rozhodnutím o väzbe ustanovených v § 8 ods. 5 zákona č. 514/2003 Z.z. (uznesenie... I.ÚS 444/2012 zo dňa 3.10.2012. Čo je potrebné považovať za zavinenie väzby samotnou osobou, ktorá žiada o náhradu škody, zákon č. 514/2003 Z.z. bližšie neustanovuje, preto je interpretácia a aplikácia tohto zákonného ustanovenia zverená všeobecným súdom, ktoré o nárokoch na náhradu škody spôsobenej väzbou rozhodujú. Pri tomto rozhodovaní vychádzajú vždy z konkrétnych okolností každého prípadu zistených z riadne vykonaného dokazovania, vychádzajúc z ktorého im prislúcha urobiť právny záver o zavinení, resp. nezavinení väzby osobou žiadajúcou náhradu škody.

V danom prípade je aj z pohľadu odvolacieho súdu nepochybné, že v rozhodnej dobe tu vzhľadom na vtedajšie správanie navrhovateľa skutočne existovala dôvodná obava, že by mohol pokračovať v trestnej činnosti, ktorej sa mal dopúšťať v súvislosti s nedovolenou výrobou, držaním a obchodovaním s omamnými a psychotropnými látkami. Navrhovateľ sa

nepochybne už i v minulosti dostal do rozporu so zákonom v súvislosti s prechovávaním drog, ktoré boli u neho (vo veľkom množstve) zaistené pri jeho osobnej prehliadke, ktorá predchádzala jeho vzatiu do tzv. preventívnej väzby (§ 71 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku). Tieto skutočnosti v konaní spochybnené neboli.

Zavinenie obvineného znamená, že jeho zavinené konanie (vo forme úmyslu alebo nedbanlivosti) bolo dôvodom na podanie a vyhovenie návrhu na jeho vzatie do väzby, popr. k jej predĺženiu. Nejde o to, či zavinenie obvineného vyvolalo podozrenie, že bol spáchaný trestný čin, a či naplnilo skutkovú podstatu trestného činu, pre ktorý bol stíhaný, ale o to, či - zjednodušene povedané - jeho správanie bolo dôvodom k obave, že v danom prípade bude pokračovať v trestnej činnosti, pre ktorú je stíhaný. Predovšetkým je potrebné vychádzať z toho, že väzba je prostriedkom na zaistenie obvineného pre účely trestného konania zo zákonom stanovených dôvodov (§ 71 Trestného poriadku). Väzba z dôvodu podľa § 71 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku, má preventívny charakter a má zabrániť tomu, aby obvinený ďalej pokračoval v skutku, pre ktorý mu bolo oznámené (vznesené) obvinenie z trestného činu. Tu preventívny charakter väzby spočíval v obave pokračovania konania navrhovateľa obdobným spôsobom ako predchádzal jeho zadržaniu. Teda v danom prípade je podľa odvolacieho súdu dané zavinenie navrhovateľa na vzatí ho do preventívnej väzby. Samotné následné oslobodenie spod obžaloby ako výsledok trestného konania je základnou podmienkou z hľadiska § 8 ods. 5 zákona č. 514/2003 Z.z. pre vznik práva na náhradu škody spôsobenej rozhodnutím o väzbe, nie je však rozhodujúcou skutočnosťou pre posúdenie, či ten, kto bol spod obžaloby oslobodený, si väzbu zaviniť sám. To, že neskôr bolo v trestnom konaní konštatované, že k vykonaniu bezpečnostnej prehliadky navrhovateľa podľa § 22 ods. 1 Zákona o policajnom zbore, pri ktorej však nepochybne bolo u navrhovateľa zadržané väčšie množstvo drogy, nebol žiadny dôvod (navrhovateľ službu konajúcich policajtov neohrozoval, nebol vodičom zastavovaného vozidla a následné), preto základný dôkaz - zaistenie drogy u navrhovateľa, nebol vykonaný zákonným spôsobom, a potom na neprávne nemôže byť postavené právo, čo malo za následok oslobodenie navrhovateľa spod obžaloby nič nemení na tom, že zavinené konanie navrhovateľa (tu držanie väčšieho množstva drogy) bolo príčinou jeho vzatia do väzby podľa § 71 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku.

Pokiaľ aj bola odvolacia argumentácia založená na namietanom zdôvodnení zavinenia si väzby navrhovateľom súdom prvého stupňa, podľa ktorého odôvodnenia sa navrhovateľ pri rozhodovaní o väzbe nevyjadril k veci, nevysvetlil ako sa k droge dostal, nevysvetlil svoje konanie, nevyvrátil obavu, že bude pokračovať v trestnej činnosti, čím súd prvého stupňa mal poprieť právo navrhovateľa odoprieť vypovedať zaručené Ústavou Slovenskej republiky ako i rešpektovanie princípu prezumpcie nevinu, nič nemení na tom, ako to vysvetlil odvolací súd vyššie, že v danom prípade to skutočne bolo práve správanie sa navrhovateľa (držanie drogy), ktoré viedlo k obave trestnej činnosti.

Záver o tom, že z dôvodu podľa § 8 ods. 6 písm. a) zákon č. 514/2003 Z.z. navrhovateľ nemá právo na náhradu škody, sa v danom prípade potom vzťahuje i na náhradu za stratu tvrdeného možného príjmu po dobu, keď bol navrhovateľ vo väzbe (s ktorým uplatneným nárokom je možné polemizovať i vzhľadom na to, že navrhovateľ bol v čase vzatia do väzby nezamestnaný).

S poukazom na vyššie uvedené odvolací súd potom napadnutý rozsudok súdu prvého stupňa ako vo výroku vecne správny (včítane závislého výroku o trovách konania odvolacími dôvodmi osobitne nenapadnutého), s použitím ust. § 219 O.s.p. potvrdil.“

IV.

11. Podľa čl. 124 ústavy je ústavný súd nezávislým súdnym orgánom ochrany ústavnosti. Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

12. Podľa čl. 127 ods. 2 ústavy ak ústavný súd vyhovie sťažnosti, svojím rozhodnutím vysloví, že právoplatným rozhodnutím, opatrením alebo iným zásahom boli porušené práva alebo slobody podľa odseku 1, a zruší také rozhodnutie, opatrenie alebo iný zásah. Ústavný súd môže zároveň vec vrátiť na ďalšie konanie.

13. Podľa čl. 46 ods. 1 ústavy sa každý môže domáhať zákonom ustanoveným postupom svojho práva na nezávislom a nestrannom súde a v prípadoch ustanovených zákonom na inom orgáne Slovenskej republiky. Podľa čl. 46 ods. 3 ústavy má každý právo na náhradu škody spôsobenej nezákonným rozhodnutím súdu, iného štátneho orgánu či orgánu verejnej správy alebo nesprávnym úradným postupom. Podľa § čl. 50 ods. 2 ústavy každý, proti komu sa vedie trestné konanie, považuje sa za nevinného, kým súd nevysloví právoplatným odsudzujúcim rozsudkom jeho vinu. Podľa čl. 6 ods. 1 prvej vety dohovoru má každý právo na to, aby jeho záležitosť bola spravodlivo... prejednaná nezávislým a nestranným súdom..., ktorý rozhodne o jeho občianskych právach a záväzkoch. Podľa čl. 8 ods. 2 dohovoru štátny orgán nemôže do výkonu tohto práva zasahovať okrem prípadov, keď je to v súlade so zákonom a nevyhnutné v demokratickej spoločnosti v záujme národnej bezpečnosti, verejnej bezpečnosti, hospodárskeho blahobytu krajiny, predchádzania nepokojov a zločinnosti, ochrany zdravia alebo morálky alebo ochrany práv a slobôd iných.

14. Ústavný súd považuje za potrebné poukázať na svoje ústavné postavenie, z ktorého vyplýva, že vo veciach patriacich do právomoci všeobecných súdov nie je alternatívnou ani mimoriadnou opravnou inštitúciou (*mutatis mutandis* II. ÚS 1/95, II. ÚS 21/96). Úlohou ústavného súdu je sledovať, či všeobecné súdy v namietaných rozhodnutiach správne aplikujú právo, či dané rozhodnutia sú odôvodnené a či nenesú znaky arbitrárnosti vyúsťujúce do porušenia niektorého zo základných práv a slobôd. Z uvedeného dôvodu ústavný súd nemôže zasahovať do skutkových a právnych záverov týchto všeobecných súdov, ak ich z daného pohľadu možno pokladať za udržateľné (obdobne I. ÚS 17/00, I. ÚS 93/08, I. ÚS 373/2012).

15. Ústavný súd už v rámci svojej judikatúry viackrát vyslovil, že obsahom základného práva na súdnu a inú právnu ochranu (ako aj práva na spravodlivý proces) je umožniť každému reálny prístup k súdu, pričom tomuto právu zodpovedá povinnosť súdu o veci konať a rozhodnúť (napr. II. ÚS 88/01), ako aj konkrétne procesné garancie v súdnom konaní.

16. Ústavný súd po prijatí sťažnosti zistil, že napadnuté rozhodnutie krajského súdu nie je ani arbitrárne, ani celkom zjavne neodôvodnené (bod 10). Nevyhovieť je možné takej sťažnosti, ak namietaným postupom orgánu štátu nemohlo vôbec dôjsť k porušeniu tohto základného práva alebo slobody, ktorú označil sťažovateľ, a to buď pre nedostatok vzájomnej príčinnej súvislosti medzi označeným postupom orgánu štátu a základným právom a slobodou, porušenie ktorých sa namietalo, prípadne z iných dôvodov, napr. vtedy ak ústavný súd nezistil žiadnu možnosť porušenia označeného práva alebo slobody (m. m. I. ÚS 66/98, I. ÚS 27/04, I. ÚS 25/05, I. ÚS 74/05, I. ÚS 158/05, I. ÚS 213/05).

17. V danej veci je nepochybné, že u sťažovateľa bolo zaistené plastové vrečko, v ktorom bol „*heroín s prímiesou kofeínu a paracetamolu s hmotnosťou 25,675 g a s priemernou koncentráciou účinnej látky*“, preto, rešpektujúc predovšetkým princíp spravodlivosti, nemožno uvažovať o zjavne nesprávnom závere krajského súdu k zákonnému dôvodu jeho vzatia do väzby a následne zamietnutiu jeho žaloby o náhradu škody. V niečom podobná je síce vec sp. zn. I. ÚS 444/2012 a nastolený problém sťažovateľom má svoj istý právne teoretický význam, ale nosné odôvodnenie krajského súdu má tiež svoje ratio a nie je očividne nesprávne. Aj keby ústavný súd mohol s názorom krajského súdu v prospech názoru sťažovateľa polemizovať, nie je jeho úlohou nad ústavný význam pretvárať vyslovené právne názory všeobecných súdov vychádzajúce z vykonaného dokazovania (teda skutkových údajov). Samotná zákonná úprava v prípade náhrady škody za väzbu (ktorú aplikoval na danú vec aj krajský súd, pozn.) výslovne ráta v § 8 ods. 6 písm. a) zákona č. 514/2003 Z. z. s tým, že náhrada škody v súvislosti s väzbou nepatrí, ak si väzbu zavinila osoba sama. V okolnostiach danej veci bol sťažovateľ oslobodený iba z toho dôvodu, že bol nezákonne vykonaný rozhodný dôkaz, avšak aj z trestných súdnych rozhodnutí vyplýva, že skutok sa nepochybne stal (fakticky mal väčšie množstvo drog u seba a iba pre chybu policajta nemali zistené skutočnosti formálnu dôkaznú silu). Aj v oslobodzujúcom rozhodnutí (pozri bod 9) sa výslovne uvádza, že skutok sa stal, takže dôvod väzby – § 71 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku – nebol v čase uvalenia väzby celkom nesprávny. A ak to vyložil krajský súd v tomto civilnom konaní ako dôvod podľa § 8 ods. 6 písm. a) zákona č. 514/2003 Z. z. (teda náhrada škody mu nepatrí, ak si väzbu zapríčinil sám), táto úvaha nie je – napriek istým pochybnostiam – arbitrárna a ani zjavne

neodôvodnená. Navyše, náhrada škody proti štátu je v prípade väzby postavená na inom právnom základe, ako napr. realizovaný výkon trestu. Pokiaľ všeobecné súdy rešpektujú základné ústavné garancie, ústavný súd nie je oprávnený znovu „hodnotiť“ závery krajského súdu, a to dokonca ani vtedy, ak by sa s ich hodnotením sám celkom nestotožňoval.

18. Zo záverov krajského súdu nevyplýva jednostrannosť alebo taká aplikácia príslušných ustanovení všeobecne záväzných predpisov (v tomto prípade zákona č. 514/2003 Z. z.), ktorá by bola popretím ich podstaty a zmyslu. Rozhodnutie krajského súdu je z ústavného hľadiska udržateľné a samotná skutočnosť, že sťažovateľ sa nestotožňuje s jeho závermi, nemôže sama osebe viesť k záveru o zjavnej neopodstatnenosti alebo arbitrárnosti napadnutého odôvodnenia a nezakladá ani oprávnenie ústavného súdu nahradiť jeho právny názor svojím vlastným.

19. Ústavný súd na základe uvedených skutočností preto dospel k záveru, že krajský súd v napadnutom rozsudku sp. zn. 25 Co 287/2015 z 13. apríla 2016 nemohol zasiahnuť do označených základných práv podľa ústavy, listiny a dohovoru označených v bode 13, na základe čoho ústavný súd pristúpil k nevyhoveniu sťažnosti sťažovateľa (výrok tohto nálezu).

20. Vzhľadom na čl. 133 ústavy, podľa ktorého proti rozhodnutiu ústavného súdu nie je prípustný opravný prostriedok, toto rozhodnutie nadobúda právoplatnosť dňom jeho doručenia účastníkom konania.

P o u č e n i e: Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok; to neplatí, ak rozhodnutím orgánu medzinárodnej organizácie zriadeného na uplatňovanie medzinárodnej zmluvy, ktorou je Slovenská republika viazaná, vznikne Slovenskej republike povinnosť v konaní pred ústavným súdom znovu preskúmať už prijaté rozhodnutie ústavného súdu (čl. 133 ústavy).

V Košiciach 31. augusta 2017

